

Gezamenlijk verantwoordelijk voor het algemeen welzijn

“Bestudeer de voorstellen goed, bid en kies volgens je geweten.”

*Brief van de R.-K. bisschoppen van Nederland
bij gelegenheid van de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 15 maart 2017*

Op 15 maart a.s. kiezen we de leden voor de Tweede Kamer. Het is belangrijk dat we gaan stemmen. Stemmen is een recht en een voorrecht omdat we leven in een democratische samenleving. Maar het is ook een plicht om zodoende een bijdrage te leveren aan het algemeen welzijn. Bij verkiezingen kunnen we duidelijk maken wat we voor de mens en onze samenleving willen. Met deze brief willen we, puttend uit de bron van ons rooms-katholieke geloof, u enkele gedachten meegeven die voor een verantwoorde omgang met ons stemrecht van belang zijn.

Respect voor het leven

De kern van ons geloof is dat iedere mens is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis en dat we de liefde van God in Jezus Christus hebben leren kennen. Hieruit vloeit allereerst voort dat het menselijk leven een geschenk is, een onaantastbare waardigheid heeft en bescherming verdient vanaf het moment van de conceptie tot aan het moment van de natuurlijke dood. Deze beschermwaardigheid geldt ook voor het huwelijk van man en vrouw en het gezin, door God in Zijn scheppingsordening bedoeld als de bron van nieuw menselijk leven. De idee dat geslachtelijke identiteit niet essentieel geworteld is in onze biologische seksualiteit en daarom naar eigen keuze veranderd kan worden, is onverenigbaar met de christelijke visie op het menselijk leven. Paus Franciscus heeft in *Amoris laetitia* gezegd, dat wij geroepen zijn om ons mens-zijn te bewaken en dat dit op de eerste plaats betekent dat wij het aanvaarden en respecteren, zoals het geschapen is.

Gelijk in waardigheid

De menselijke waardigheid en de daaraan verbonden rechten gelden voor iedereen, zonder uitzondering, omdat allen naar Gods beeld en gelijkenis geschapen zijn: vooral kinderen, ouderen, zij die in armoede leven, zieken, vluchtelingen en anderen die kwetsbaar zijn. Alle mensen zijn gelijk in waardigheid. Het is daarom onaanvaardbaar dat velen, dichtbij en ver weg, geheel of gedeeltelijk in hun waardigheid worden aangetast door mensenwaardige levensomstandigheden zoals armoede, onderdrukking, discriminatie, gebrek aan onderwijs en zorg, sociale uitsluiting, geweld, terrorisme en oorlog. Hebben wij boodschap aan onze medemens wiens waardigheid wordt geschonden, dichtbij of ver weg?

Medemens-zijn

Ieder mens is een sociaal wezen, die voor zijn leven de gemeenschap nodig heeft. Maar er is meer: in de katholieke visie op mens en samenleving is de mens niet allereerst een autonoom individu, maar een persoon. Iemand die in gemeenschap met anderen vrij en verantwoordelijk moet handelen en die als medemens zijn naaste lief moet hebben en zo moet bijdragen aan menswaardig samenleven. Aan mensen die oud en eenzaam zijn en door de vermindering van hun lichamelijke en/of geestelijke krachten minder gemakkelijk aan de samenleving kunnen deelnemen, moet geen mogelijkheid tot levensbeëindiging worden aangeboden. We moeten in liefde en solidariteit daadwerkelijk onze verantwoordelijkheid tonen, de helpende hand en menselijke nabijheid bieden. De legalisering van levensbeëindiging vanwege een zogeheten ‘voltooid leven’ is met de leer van de rooms-katholieke Kerk volstrekt onverenigbaar

Solidariteit, geworteld in naastenliefde

In een samenleving waarin respect voor de menselijke waardigheid voorop staat, kiezen mensen ervoor om een naaste te zijn voor de ander door solidariteit. Solidariteit verstaat men vaak als het maatschappelijk spreiden van risico's om het welbegrepen eigenbelang te dienen. Solidariteit in christelijke zin gaat echter wezenlijk verder omdat het is geworteld in de onbaatzuchtige liefde voor de naaste zonder aanzien des persoons, zoals Jezus ons voorhoudt in de parabel van de barmhartige Samaritaan. Niet de waan van de dag of een politieke ideologie inspireren een christen tot inzet voor zijn naaste, maar het geloof dat God ons in Jezus Christus onvoorwaardelijk lief heeft en dat Zijn evangelie ons uitnodigt Gods liefde en barmhartigheid te leven en voor te leven. Dit betreft de inzet van ieder lid van de samenleving persoonlijk, maar is ook richtinggevend voor politici die voor de organisatie van de samenleving een bijzondere verantwoordelijkheid dragen.

Gezamenlijk verantwoordelijk

Wij allen gezamenlijk, maar in het bijzonder onze politici zijn verantwoordelijk voor het algemeen welzijn, de zorg voor een vreedzame, rechtvaardige en duurzame samenleving op lokaal, nationaal en internationaal niveau. Wat dit laatste betreft bepleiten wij een herwaardering van de -ook christelijke- waarden die ten grondslag liggen aan het Europese project als noodzakelijk fundament voor het in gezamenlijkheid bespreken en oplossen van problemen. Tot deze gezamenlijke verantwoordelijkheid hoort, zoals paus Franciscus in de encycliek *Laudato si'* heeft verklaard, ook een levensstijl die weet van de juiste maat houden ten behoeve van een verantwoorde economische ontwikkeling en bescherming van de natuur en het milieu.

Samen bouwen

Politici moeten niet appelleren aan angst, of een mentaliteit van ieder voor zich en eigenbelang, of wat verdeelt, maar aan zorg voor elkaar en solidariteit, aan wat verbindt. De tijdgeest lijkt er helaas meer een te zijn van het benadrukken van verschillen en verdeeldheid dan van het zoeken naar verbondenheid en eenheid. Laten we er voor waken te vervallen in boosheid, intolerantie, onverschilligheid en polarisatie. Dat zou onze gezamenlijke inzet voor het algemeen welzijn verlammen. In het stemhokje staan we voor de vraag hoe we, in het licht van het Evangelie, met onze stem op korte en lange termijn kunnen bijdragen aan een samenleving die is gebaseerd op menselijke waardigheid, solidariteit, grondrechten zoals de vrijheid van godsdienst en de vrijheid van onderwijs, sociale gerechtigheid, subsidiariteit, verdraagzaamheid en vrede tussen godsdiensten en culturen. Vrijheid van godsdienst en overtuiging is een kernwaarde van onze cultuur.

Een verantwoorde stem uitbrengen

Door het uitbrengen van onze stem kunnen we een bijdrage leveren aan het algemeen welzijn. Hiervoor dragen politici een belangrijke verantwoordelijkheid. Bij het uitbrengen van onze stem op een partij is het de fundamentele vraag: in hoeverre draagt deze partij bij aan het algemeen welzijn in overeenstemming met de uitgangspunten van het rooms-katholieke geloof? Staan zij voor de bescherming van het leven vanaf de bevruchting tot het natuurlijk levenseinde, ondersteunen zij gezinsvorming, mantelzorg, vrijwilligerswerk en de opvang van migranten? Aan de compassie met de armen van deze wereld is niet alleen voldaan door vluchtelingen op te nemen. Welke andere initiatieven staan partijen voor om de solidariteit met de lijdenden van deze wereld gestalte te geven? Staan zij pal voor de godsdienstvrijheid, armoedebestrijding, toegang tot goed onderwijs, kwaliteit van de zorg, correcte omgang met dieren, veiligheid, duurzaamheid en ontwikkelingssamenwerking? Paus Franciscus geeft ons in deze verkiezingstijd een wijs advies in onze omgang met politici die vragen om op hen te stemmen: "Bestudeer de voorstellen goed, bid en kies volgens je geweten" (*Terugreis van Georgië en Azerbeidzjan, 2 oktober 2016*).

Utrecht, 28 februari 2017